

Dana-Sofie Šlancarová
& Erik Hutter

Čína je Čína

Zápisky z Číny
od Á do ŽET

netradiční cestopis o zemi, kam by vás
možná nenapadlo se vydat...

OSULE

Dana-Sofie Šlancarová
Erik Hutter

Čína je Čína

aneb

Zápisky z Číny
od Á do ŽET

netradiční cestopis
o zemi, kam by vás možná
nenapadlo se vydat...

Dana-Sofie Šlancarová & Erik Hutter: *Čína je Čína: Zápisky z Číny od Á do ŽET*
Fotografie: Dana-Sofie Šlancarová & Erik Hutter
Sazba: Dana-Sofie Šlancarová
Vydání 1. České Budějovice: OSULE, 2016.

ISBN: 978-80-906017-5-8 (elektronická verze)

Text copyright © 2016 Dana-Sofie Šlancarová & Erik Hutter
Publishing copyright © 2016 OSULE, s. r. o.
Illustrations copyright © 2016 OSULE, s. r. o.

Dana-Sofie Šlancarová: www.dana-sofie.cz
Erik Hutter: www.erikhutter.cz
OSULE, s. r. o.: www.osule.cz

Obsah

Trochu delší úvod

- Proč právě Čína? 10
Na co si tato kniha nehraje 12
Jak tuto knihu číst 14
Tak už se vydáme na cestu? 15

A

- A jako AKVÁRIA (aneb se žraloky nad hlavou) 18
A jako ALISHAN (aneb horská perla Tchaj-wanu) 24
A jako ANGLIČTINA (aneb na tu v Číně zapomeňte!) 33

B

- B jako BETON (aneb není dřevo jako dřevo) 36
B jako BEZPEČNOST (aneb na co si v Číně dávat pozor) 41
B jako BUND (aneb agent 007 v Šanghaji) 43
B jako BYROKRACIE (aneb Čína je prostě Čína) 46

C

- C jako CENZURA (aneb v zemi, kde není Facebook...) 48
C jako CESTOVÁNÍ PO ČÍNĚ (aneb příprava – matka pohody) 49
C jako CÍSAŘ (aneb paradoxy dějin) 51
C jako CO TO ŘÍKAJÍ? (aneb hlavně se usmívat) 55

Č

- Č jako ČAJ (aneb je libo Pigi?) 57
Č jako ČEŠI V ČÍNĚ (aneb jak je potkat mezi 23 miliony lidí) 60
Č jako ČCHAO TITÁN ŠÍCHUNG Š' (aneb chcete-li se v Číně najíst) 62
Č jako ČCHI (aneb co má ten drak v tlamě?) 63

- Č jako ČÍNA POPRVÉ** (aneb proč tam vůbec jezdit?!) 64
Č jako ČÍNA PODRUHÉ (aneb konečně pár faktů) 67
Č jako ČÍNSKÉ ZNAKY (aneb rozsypaný čaj na všech sloupích) 69
Č jako ČÍNŠTINA (aneb mimozemský jazyk?) 71

D

- D jako DOPRAVA** (aneb jak se hýbat čínským světem) 73
D jako DRACI (aneb tak žijí, nebo nežijí?) 79
D jako DŮCHODCI (aneb tanec, tai-či a hry!) 81

Ď

- Ď jako ĎÁBEL NEBO ĎAS?** (aneb tohle je fakt divné písmeno) 83

E

- E jako EKOLOGIE** (aneb když se chce, všechno jde) 84
E jako ELEKTRONIKA (aneb jak velkou TV na WC?) 86
E jako EXTRÉMY (aneb luxus i bordel v jednom domě) 88

F

- F jako FENG SHUI** (aneb neviditelná věda) 91

G

- G jako GENIUS LOCI** (aneb to musíte zažít na vlastní kůži) 95
G jako GOLDEN PEAK (aneb palác blesků na Sněžce) 100

H

- H jako HA HA HA** (aneb to nejsou citoslovce smíchu!) 105
H jako HONGKONG (aneb když si na kilometr musíte vzít taxík) 105
H jako HORY (aneb divoké a krásné) 112
H jako HOT POT (aneb mňam, mňam, mňam!!!) 115
H jako HRY (aneb kdo si hraje, nezlobí) 117
H jako HŘBITOVY (aneb taková jiná malá města) 118
H jako HUALIEN (aneb když vás budí stíhačky) 119

H jako HUANGSHAN (aneb město pod Žlutými horami) 121

H jako HŮLKY (aneb najím se, či nenajím?) 123

H jako HUTONG (aneb objevte kouzlo temných uliček) 124

H jako HYGIENA (aneb kde hygienická inspekce pláče) 125

CH

CH jako CHIAYI (aneb z nuly do 2 200 za 2,5) 129

CH jako CHRÁMY (aneb za vaší duší) 130

I

I jako INTERNET (aneb rychlý, ale ne domů) 136

J

J jako JAZYKY (aneb jak plést i tím vlastním) 137

J jako JÍDLO (aneb hadi, štíři, netopýři) 138

K

K jako KOŠE (aneb pořádek musí být) 144

K jako KUNG FU (aneb kung fu není kung fu) 145

L

L jako LANOVKY (aneb když vás štvou schody) 150

M

M jako MAGLEV (aneb nejrychlejší vlak světa) 155

M jako MAPY (aneb nenechte se zmást) 157

M jako METRA (aneb jak se neztratit v metro-polích) 159

M jako MOBILY (aneb i mnich musí být online) 161

M jako MRAKODRAPY (aneb města z ptačí perspektivy) 162

N

N jako NÁKUPY (aneb dobrý nápad) 166

N jako NANYAN (aneb otestujte si své kung fu) 167

N jako NOČNÍ TRHY (aneb tisíc a jedna večere) 171

Ň

Ň jako ŇADRA (aneb líbání si nechte na doma) 172

O

O jako OBCHODY (aneb hodně peněz a velký kufr!) 173

O jako OČKOVÁNÍ (aneb proti vlastní blbosti) 176

O jako OPICE (aneb roztomilé, ale nebezpečné) 177

O jako OSVĚTLENÍ (aneb všudypřítomná barevná magie) 180

O jako OTVÍRÁK (aneb vzhůru k výšinám s buddhistickými mnichy) 182

P

P jako PANDA (aneb líný symbol Číny) 186

P jako PEKING (aneb Západ na východě) 189

P jako PENÍZE (aneb ven ani juan!) 194

P jako POLITIKA (aneb o té se bavit nebudeme) 197

P jako PUDONG (aneb chvála mrakodrapů) 199

Q

Q jako QI (aneb to nejdůležitější pro život) 203

Q jako QUALITA (aneb není Čína jako Čína) 203

R

R jako RMB (aneb čínský zlaťák) 206

R jako ROZSYPANÝ ČAJ (aneb kolik toho přečtete?) 206

R jako RYCHLOVLAKY (aneb rychle tam a zase jinam) 207

Ř

Ř jako ŘÍZKY (aneb zlatá Šanghaj) 208

S

S jako SHIFU (aneb ten moderní má i mobil) 209

S jako SCHODY (aneb proč nevymysleli rovnou jezdící?) 211

S jako SMLOUVÁNÍ (aneb naučte se ušetřit) 214

S jako SLOVÍČKA (aneb čínština do kapsy) 215
S jako STOLOVÁNÍ (aneb ochutnávejte, co hrdlo ráčí) 216

Š

Š jako ŠANGHAJ (aneb bohatá kráska z Východu) 218
Š jako ŠPÍNA (aneb na to si zvyknete) 225

T

T jako TAI-ČI (aneb hejbní kostrou a žij do sta let) 229
T jako TAIPEI 101 (aneb nejrychlejším výtahem na světě) 231
T jako TAJFUN (aneb zlatá střední Evropa) 234
T jako TAROKO (aneb pozor, padající šutry!) 238
T jako TASHAN (aneb tady kdysi byla železnice) 243
T jako TERMÁLNÍ PRAMENY (aneb dva uvaření v Tchaj-peji) 247
T jako THSR (aneb vláčkem až na druhý konec) 250
T jako TCHAJ-WAN (aneb ve spárech asijského tygra) 251
T jako TCHAJ-PEJ (aneb trochu nuda) 259
T jako TRHY (aneb nákupní horečka každý den) 263
T jako TUNXI (aneb ach, ta jména míst) 265
T jako TURISTICKÉ STEZKY (aneb na Čechy nic nemá) 267

Ť

Ť jako ŤOU ŤOU ŤOU (aneb 999) 274

U

U jako UBYTOVÁNÍ (aneb kde, ptáčku, dnes hnízdo máš?) 276

V

V jako VELKÁ ČÍNSKÁ ZEĎ (aneb jít a být vidět z vesmíru) 278
V jako VÍZA (aneb byrokracie, buzerace a happy end) 282
V jako VLAKY (aneb pohodlné a bezpečné cestování) 285
V jako VODA (aneb horká voda rulez) 286

W

W jako WC (aneb libo-li gauč a TV?) 288

W jako WUDANG (aneb tam, kde žijí draci) 291

X

X jako XS a XXL (aneb nejmenší a největší) 310

X jako XIE XIE (aneb to nejdůležitější slovíčko) 310

Y

Y jako YUSHAN (aneb nejvyšší hora Tchaj-wanu) 312

Z

Z jako ZAKÁZANÉ MĚSTO (aneb vždyť tam nic není!) 314

Z jako ZEMĚDĚLSTVÍ (aneb využijte každou píď!) 319

Z jako ZIMA (aneb jégry se vám budou hodit) 323

Z jako ZOO (aneb zvířata v parcích) 324

Ž

Ž jako ŽENŠENOVICA (aneb císařova žlutá stolice) 332

Ž jako ŽLUTÉ HORY (aneb kde 200 dní v roce prší) 333

Poslední slova na cestu :-)

Trochu delší úvod

Proč právě Čína?

Proč právě Čína? Tuto otázku jsme si na začátku naší cesty do Číny nějak vůbec nekladli. Bylo to divné, bylo to netradiční, všichni se nad tím pozastavovali, že nejedeme třeba na Bali, jak je to dneska tak populární, nebo do Chorvatska, kam jezdí všichni, do Itálie, do Alp, k Lago di Garda, na Kanáry nebo na Havaj. Ale my jsme měli jasno. Prostě Čína...

Sofie říká: *Celá pravda je ta, že Erik už v Číně byl, dva roky před touto naší společnou cestou. A když mi pak tehdy ukazoval fotky a videa, říkala jsem si: To je hodně divná země, ale naprosto fascinující. Tam bych se chtěla podívat taky. Tehdy to byl ovšem jen takový ten sen, o kterém si říkáte: „Jo, jo, to by bylo hezké, ale to nikdy nejspíš nenastane, protože: je to příliš daleko / neumím jazyk / je to tam nebezpečné / je to moc drahé / nemám dost času...“ – atd., doplňte další „nejde“ podle sebe.*

A tady se ukázalo, jak je důležité mít Filipa, tedy v mém případě mít vedle sebe Erika, který před vánoci v roce 2014 přišel a řekl větu, k níž nebylo co dodat: „Tak – a příští rok jedeme do Číny.“

Cesta do Číny, a to je dlužno říci hned na začátku, opravdu není jako cesta do Chorvatska, do Paříže, Londýna, ani na Bali. A nejde jen o vzdálenost od naší české zemičky. Bali je taky daleko – ale Čína je prostě Čína.

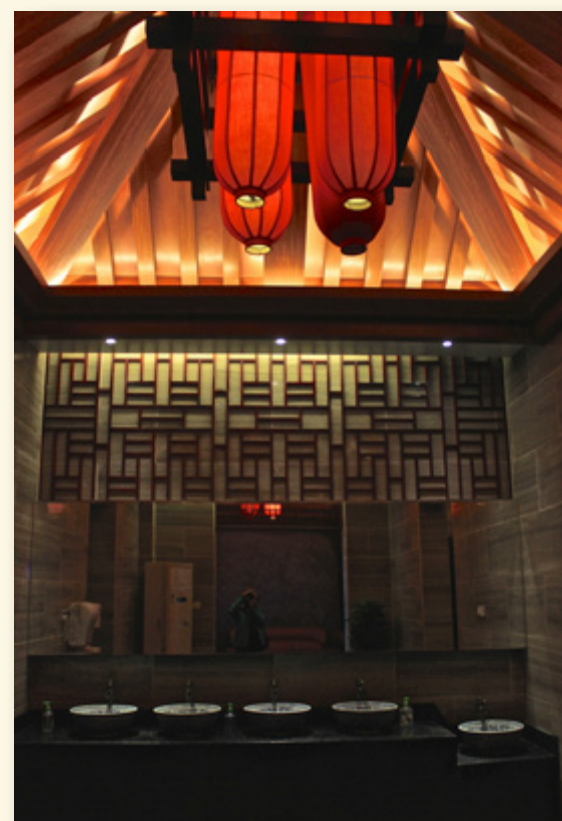
Při čtení této knihy na konstatování, že *Čína je prostě Čína*, narazíte ještě mnohokrát. Jinak se to totiž vyjádřit nedá. **Čína je jiná. Úplně jiná. Čína je tak jiná, že dokud ji nezažijete, nedokážete si to doopravdy představit.** I to, co vidíte v čínských filmech, je jenom tak slabounký odvar Číny, jako kdybyste si uvařili pigi čaj, máchali pytlík v hrnku tři vteřiny a pak ho vydávali za kvalitní čínský čaj. (Navíc: jak se navíc dozvíte v hesle [ČAJ](#), náš český pigi bude nejspíš čaj indický!)

Anebo pokud jako my milujete ztřeštěné čínské filmy Jackieho Chana, budete si říkat, že to v nich přehání a takhle to v Hongkongu a v Číně vůbec nemůže vypadat. Ty podivné uličky a domy. To jídlo, které se v jeho filmech jí. Ti podivní li-dé, kteří se chovají úplně jinak, než jsme zvyklí tady, v centru Evropy... Jenže když do Číny přijedete, zjistíte, že to tak vypadat může – a dokonce to vypadá ještě hůř – anebo možná ještě líp: záleží na úhlu pohledu.

Čína opravdu není pro každého. Jedli jste někdy smažené škorpióny? Marinované slepičí pařátky? Nebo polívku ze psa? I tohle je Čína.

Chodili jste po horách tak, že ke zdolání kopce stejně vysokého, jako je Sněžka, jste museli zdolat 9 000 schodů? I tohle je Čína.

Dokážete si představit, že v restauraci jdete na toaletu přímo přes kuchyni? Anebo že v horách patnáct set metrů vysoko najdete super luxusní záchody s nádhernými lustry, keramickými zdobenými umyvadly, pohodlným gaučem a televizí velkou tak, že byste ji těžko hledali místo ve svém obýváku? I toto je Čína.

Čína je hustá, plná kontrastů, krásná a plná inspirace.

Pokud tedy dokážete vypnout svoje konzervativní středoevropské posuzování, co by na to asi řekla krajská hygiena, maminka nebo vaše *pünktlich* já, pak se můžete do Číny směle vydat a zaručeně si to užijete. Nezapomeňte ještě přibalit **očkování proti čínské byrokracii** a můžete vyrazit...

Na co si tato kniha nehraje

Tato kniha si rozhodně nehraje na to, že je nějakým komplexním a kompletním průvodcem. Za prvé jsme v Číně nebyli zas tak dlouho, abychom se mohli vydávat za experty na celou Čínu. Byli jsme tam ale dost dlouho na to, abychom mohli říct, že **jsme se do Číny zamilovali a že chceme kus této lásky zprostředkovat skrze tuto knihu i vám.**

A za druhé je Čína tak veliká, tak obrovská a tak plná kontrastů a má tolik různých tváří, že komplexní knihu o ní bychom pravděpodobně psali celý život, a ještě bychom u toho museli denně cvičit *tai-či*, abychom se dožili 120 let.

Takže komplexní encyklopedií naše kniha opravdu není. Čím tedy je? **Zábavným nakouknutím do toho, jak tato země s dávnou tradicí moudrosti a aktuální tradicí kapitalistického komunismu vypadá, a taky praktickým průvodcem, jak si zařídit vše potřebné pro pohodové cestování v Číně.** V Číně totiž v současnosti žije zhruba 1,3 miliardy lidí, takže ani koupit lístek na vlak není někdy tak samozřejmé jako u nás. Chtít kupovat lístek na poslední chvíli před odjezdem může znamenat, že budete klidně týden spát na nádraží, a to ještě budete mít štěstí... A co teprve víza do Číny! To je kapitola sama pro sebe, kterou najdete pod názvem **„V jako VÍZA (aneb byrokracie, buzerace a happy end)“**.

Tato kniha si nehraje ani na přesné přepisy čínských jmen a slov. Pokud existuje v češtině jednoduchý a zaužívaný přepis, jako je Šanghaj, Peking, Tchaj-wan nebo *tai-či*, používáme ho. Na jiných místech ale zaužívaný přepis neexistuje nebo není tak všeobecně známý, takže pro vaši lepší orientaci v čínském terénu i na internetu používáme takový přepis latinkou, který je na daném místě nebo na webu nejčastější.

Ani to ale nemusí být vždy zcela přesné. Zmatkům se občas v Číně stejně nevyhnete, protože klidně pár metrů od sebe najdete totéž místo označeno latinkou dvěma různými a odlišnými způsoby. **Je třeba být bdělí a čekat nečekané i tam, kde to opravdu nečekáte. :-)**

(Máme pro vás konkrétní příklad z Tchaj-wanu: na sever od Tchaj-peje teče řeka Tamsui, kterou ovšem najdete o kus dál označenou jako Danshui. Úplně jiná slova, co? Naštěstí jsme tehdy s sebou měli dva místní průvodce s velmi slušnou angličtinou, kteří nám vysvětlili, že to nejsou dvě řeky na jednom místě, ale jen jedna jediná.)

Místy proto přidáváme do jednotlivých hesel i označení v čínském rozsypaném čaji, i když si neděláme iluze, že by vám to příliš pomohlo. ;-)

V Číně se holt musíte mít na pozoru, protože – *Čína je prostě Čína...*

A ještě jedna důležitá poznámka: při našich cestách jsme navštívili nejen **Čínskou lidovou republiku**, ale i Čínskou republiku neboli **Tchaj-wan** a také Zvláštní správní oblast Čínské lidové republiky **Hongkong**, kterým všem dohromady v této knize říkáme možná trochu nepřesně Čína.

Ale jelikož je každý tento kus Číny jiný díky svému historickému vývoji, snažíme se v knize rozlišovat, co je typické pro kterou část země. Čína je tak obrovská, že v ní rozhodně platí pořekadlo „jiný kraj, jiný mrav“ i v rámci Čínské lidové republiky (pevninské Číny) – natož když se přesunete do částí, které se vyvíjely a vyvíjejí nezávisle na ní.

A pokud vás zajímá, **jak je to politicky a technicky s Čínou, Hongkongem a Tchaj-wanem**, tak moudrá sestra Wikipedie praví, že: „Legitimitu Čínské republiky [což je Tchaj-wan] popírá Čínská lidová republika (ČLR) a prohlašuje ji za součást ČLR bez ohledu na to, že území Čínské republiky nikdy nezískala. Snaha ČLR sjednotit oba státy podle formule ‚jedna země – dva systémy‘ podobně, jako je tomu v případě Hongkongu, a vojenská hrozba jsou zdrojem trvalého napětí mezi oběma státy.“

I na tom je vidět, že Čína je prostě Čína...

Jak tuto knihu číst

Abecední dělení knihy nás napadlo už v Číně a drželo se nás celou dobu, než jsme ji začali psát. Proto **tuto knihu můžete číst klidně od Á do ŽET jako román, ale taky v ní můžete listovat a vybírat si jednotlivá písmenka nebo hesla, jak se vám zlíbí.**

Jak už jsme zmiňovali, naším záměrem nebylo, aby hesla vše popisovala vyčerpávajícím způsobem. Psali jsme je tak, abyste dostali pokud možno všechny podstatné nebo zajímavé informace, které jsme byli schopni v dané oblasti nebo k danému

tématu získat a načerpat. Možná jste v Číně byli a máte jiné zkušenosti – my jsme zase získali ty svoje a ty vám předáváme. Jsou možná subjektivní, možná nepřesné, ale i tak vám mohou leccos přinést a předat.

A jaký by to byl cestopis, kdyby neobsahoval i nějaké ty obrázky. Pořídili jsme jich v Číně tisíce a pár desítek jsme jich vybrali i pro vás. Jeden obrázek mnohdy vydá za stovky slov. ;-)

Naším cílem je, abyste se při čtení skvěle bavili a možná si řekli, že se do Číny chcete vydat taky – a nakonec jste se tam i vydali.

Čína je jiná. Čína je Čína a rozhodně stojí za návštěvu!

Tak už se vydáme na cestu?

Stojíme na startu. Startér mává praporkem. Tři... Dva... Jedna... Start! Vyrážíme! Jen přeletět pár tisíc kilometrů a Čína už nás čeká...

No, tak takhle to tedy rozhodně nebylo. ;-) Cestu do Číny jsme začali plánovat devět měsíců před odjezdem a po celou tu dobu jsme podnikali postupně i praktické kroky. (A po pravdě řečeno, byl to někdy docela porod...)

Proč? Nejsou to totiž jen **letenky**, které **je dobré koupit dopředu**, abyste je měli za lepší ceny a zajištěné už před žádáním o vízum. Při delších cestách po Číně je často potřeba si zakoupit předem i **lístky na vlak**, protože jinak se vám může stát, že budou na exponovaných tratích vyprodány. To prakticky znamená, abyste už dopředu dobře promysleli svůj itinerář a věděli, co chcete vidět, kam za tím chcete jet a jakým spojem se tam nejlépe dostanete. Ušetříte si tak mnoho starostí na místě (ačkoliv adrenalin z improvizace má pro někoho také své kouzlo;-).

Vlaky (a metro) jsou v Číně nejspolehlivějším pozemním dopravním prostředkem. Vlakový systém je na pevninské Číně tak přísný a tak propracovaný a tak hlídáný, že vás nepustí nastoupit do špatného vlaku ani vám nedovolí vystoupit na špatné zastávce. Ve většině vlaků a stanic (podobně jako v metru v Pekingu, Šanghaji, Hongkongu nebo Tchaj-peji) navíc všude najdete i anglické nápisy a názvy stanic, což je super, protože jinak jste,

slušně řešeno ztraceni. (Přesněji neslušně česky řečeno: „Velmi často úplně v prdeli.“;-)

Nespoléhejte v Číně na autobusy – nemívají obvykle anglické nápisy (čest výjimkám), a pokud se rychle neorientujete v čínských znacích, jste o kilometry jinde, než jste chtěli být. **Nespoléhejte** ani na to, že se s taxikářem **domluvíte anglicky**. V této obrovské zemi jsme za celou dobu narazili jen na pár lidí, s nimiž jsme byli schopni na slušné úrovni komunikovat v angličtině.

A nespoléhejte ani na to, že se rychle naučíte čínsky. Pár slovíček je rozhodně dobré znát, ale za prvé je na různých místech Číny vyslovují různě (viz heslo [ČÍŇŠTINA](#)), za druhé je v čínských znacích nepřečtete (krom znaků pro *vchod*, *východ*, *peníze* a *záchod*, ty se naučíte docela rychle, protože jsou jednoduché a vidíte je všude) a za třetí je čínština opravdu tak jiná, že v ní nebudete nejspíš schopni najít podobnosti s čímkoli, co jste doposud znali.

Nicméně ani nezoufejte. Výhoda je, že pokud nejde o státní instituce a úředníky (opět čest výjimkám), lidé jsou v Číně velmi ochotní a **mezinárodní jazyk rukama nohama spolehlivě funguje i v Číně**. Nikdy se nám nestalo, že bychom nakonec nedorazili tam, kam jsme chtěli, nebo jsme nedostali to, co jsme chtěli. A oni i ti úředníci jsou velmi ochotní a milí lidé, jenom zkrátka přesně dodržují pravidla, o jejichž (ne)smyslu si prostě nedovolí pochybovat...

Čímž jsme se dostali k další zásadní věci, kterou je třeba zmínit hned v úvodu, protože v Číně se budete pravděpodobně vydatně setkávat i s úžasným fenoménem zvaným „čínská byrokracie“, který bohužel nezačíná až v Číně, ale ještě tady, u nás v Čechách na čínské ambasádě v Praze...

Sehnat si čínská víza není žádná sranda a je třeba to udělat **v ten správný čas** – ani ne příliš brzy, ani ne příliš pozdě (to vše se dočtete v kapitole nazvané [VÍZA](#)). A připravte se na to, že je to pěkná pakárna.

Takže, pokud jste už prohledali důkladně internet, vybrali, co chcete vidět a kam chcete během vašeho pobytu vyrazit, objednali letenky a lístky, strávili několik dlouhých brzkých rán na čínské ambasádě a ve vašem pasu se skví čínské vízum – můžete vyrazit!

A držte si klobouky, bude to jízda! ;-)

A

A jako AKVÁRIA (aneb se žraloky nad hlavou)

Jít suchou nohou a přitom mít přímo nad hlavou obrovského – a hlavně živého! – žraloka?!

Jako milovníci všech druhů ZOO jsme si v Číně nemohli nechat ujít ani ta ZOO podvodní (která v Čechách navíc prakticky nemáme). Jak pekingské, tak šanghajské akvárium jsou opravdu impozantní a rozhodně se do nich vydejte, pokud do kteréhokoli z těchto měst zavítáte.

Čína je velká v mnoha ohledech – a **pekingské akvárium** (Beijing Aquarium, 北京海洋馆) funguje také v tomto duchu – se svou rozlohou 42 hektarů je to údajně největší akvárium v Číně. Najdete ho v pekingském [ZOO](#), ale za vstup do akvária se platí zvlášť. Zatímco **cena vstupu** do ZOO je na naše poměry nízká (v době naší návštěvy činila 20 juanů i s příplatkem za vstup do „pandária“, v přepočtu tedy asi 80 Kč), za akvárium zaplatíte docela pátku (v roce 2015 to bylo 150 juanů, v přepočtu cca 590 Kč).

V akváriu stojí za to jen kráčet s naplno otevřenýma očima a vnímat všechny krásy i podivnosti různých druhů podvodních světů. Kromě amazonského tropického pralesa a jeho úžasně pestrobarevných vodních obyvatel, zátoky, kde cvičí delfíni a velryby, nebo zmiňované procházky se žraloky nad hlavou nás nejvíc zaujaly medúzy – mají nejroztodivnější barvy a tvary a jsou doslova z jiného světa. No a pak samozřejmě obrovská hala pro 3 000 diváků, v níž se předvádějí delfíni, běluhy a lachtani.

Sofie říká: *O **oceánském divadle** mi Erik vyprávěl už po své první návštěvě, a tak jsem se opravdu na delfíny a ostatní těšila. Nezklamali, byli úžasní – jen si člověk říkal, jestli to náhodou není obráceně – jestli tato krásná a moudrá zvířata*

*nepozorují nás a trochu nás nelitují, **jak málo toho o světě a přírodě víme a jak málo ji dokážeme skutečně vidět, cítit a vnímat...***

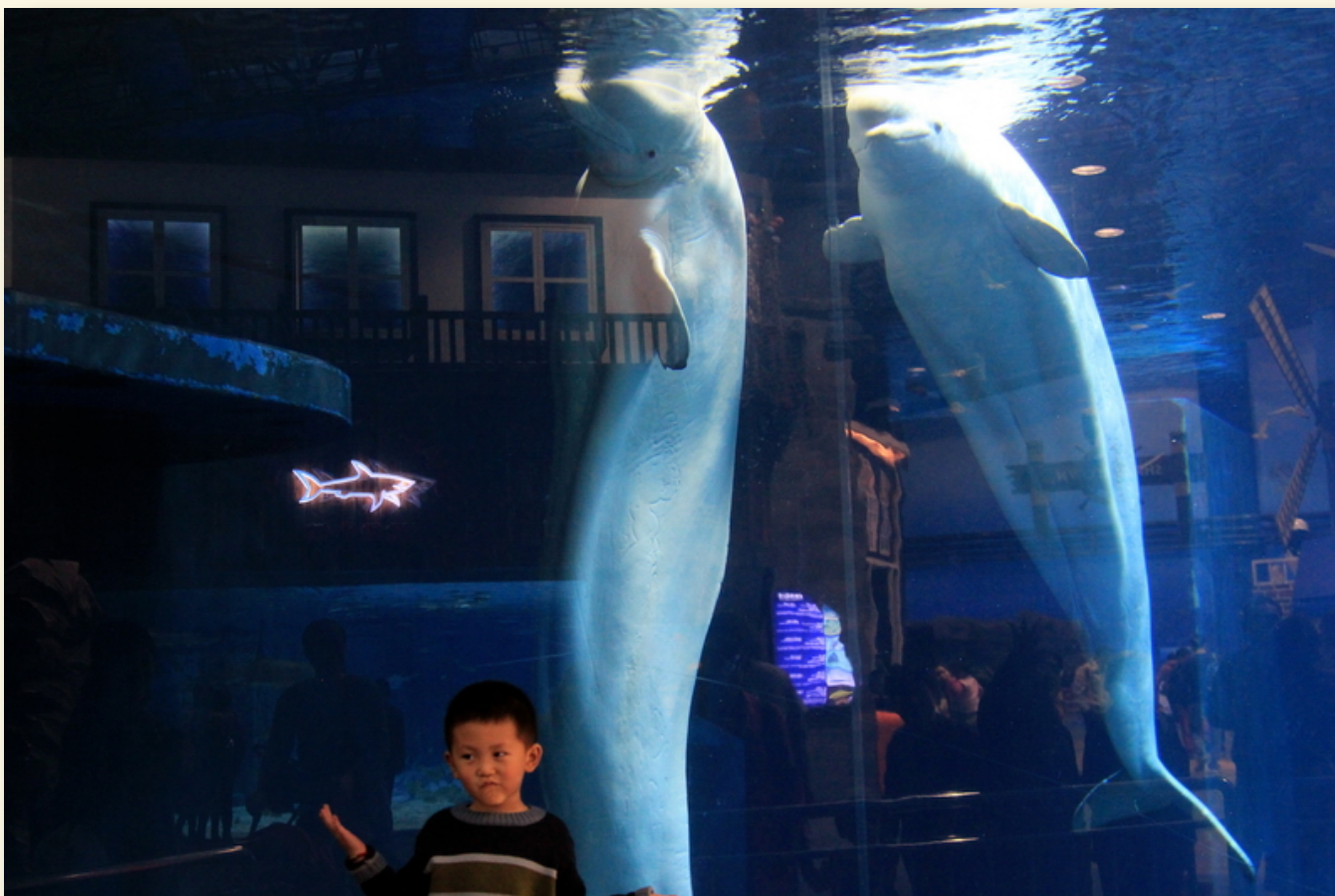
Zážitkem ovšem bylo i to sedět v tom téměř plném třítisícovém auditoriu, v němž štěbetaly desítky školních tříd ve školních uniformách a všichni si kupovali sladkosti od prodejců, kteří neustále procházeli uličkami. Tisíce lidí kolem vás, to je prostě Čína. Ale nebojte se, za chvíli si zvyknete a pak už vám to ani nepřijde. Čína je opravdu dobrý trénink na cestování kdekoli po světě. :-)

Anglicky psané **informace o pekingském akváriu** včetně cen a času vystoupení nebo krmení zvířat najdete například [na této stránce](#). [Oficiální stránka akvária](#) byla v době tvorby této knihy pouze v čínštině.

Do ZOO a do akvária se dostanete pohodlně **metrem** linkou č. 4, stanice je označena v angličtině přímo jako *Beijing ZOO*.

V **ŠANGHAJI** najdete akvárium ve čtvrti **PUDONG**, hned vedle známé mrakodrapové dominanty Perlové věže (**Oriental Pearl TV Tower**), svého času nejvyšší budovy světa (kde ty časy ale jsou – viz heslo **MRAKODRAPY**) a **dojedete k němu** odkudkoli pohodlně **metrem, linkou č. 2** (zastávka *Lujiazui*).

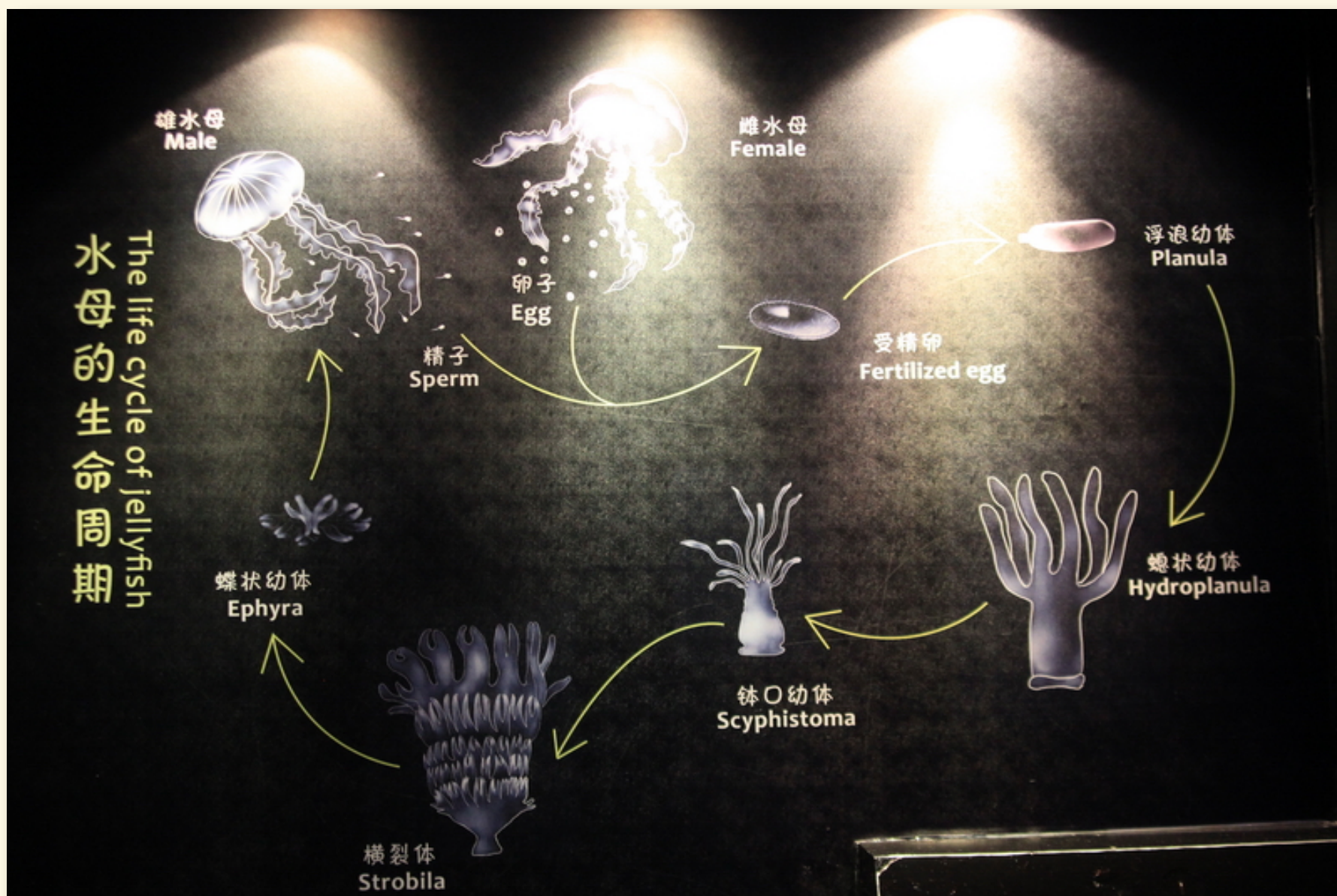
Poznáte ho už zdálky – jsou to dvě pyramidy pod Perlovou televizní věží, s jednoznačnými obrázky rybiček. Velikostí je sice poloviční než pekingské akvárium, ale impozantností si s ním nezádá – zejména kvůli 155metrovému podvodnímu tunelu, údajně nejdelšímu na světě (ano, v **Číně** opravdu **najdete řadu světových nej-**, a už proto stojí za to se do Číny vydat).

Členění šanghajského akvária je trochu jiné než v Pekingu – najdete v něm vodní tvory rozdělené podle místa na zemi, které obývají – zda Čínu, jižní Ameriku, Austrálii, Afriku, jihovýchodní Asii, vody chladné a ještě chladnější, nebo nekonečné hlubiny oceánu. Pozoruhodná (a svého druhu na světě jediná) je část čínská, která ukazuje například obyvatele Žluté řeky a další ohrožené čínské vodní druhy zvířat a ryb.

V tomto akváriu stojí za to číst i vzdělávací a informační tabule. Jsou udělané velmi přehledným a poutavým způsobem a dozvíte se mnoho věcí, které jste doposud netušili. Věděli jste například, že **existuje jeden druh medúzy, který je prakticky nesmrtelný?**

(Je to taková nenápadná pidipotvůrka, ale jak se dočtete ve Wikipedii: „*Turritopsis nutricula je nezmarovitý polypovec pocházející z Karibiku, šířící se po oceánech celého světa. V životním cyklu se střídá stadium polypa a medúzy (což je pro*

většinu žahavců typické). Je však jedinečná tím, že i ve stadiu pohlavní dospělosti (ve stavu dospělé medúzy) se dokáže náhle změnit zpět na stadium pohlavně nedospělého polypa. To by teoreticky mohlo pokračovat donekonečna, a proto je tento druh popisován jako „nesmrtelný“. Vědci už zkoumají, jak by takto mohl být nekonečný i lidský život... – přečíst si o tom můžete například [v tomto článku](#).)

A ten **podvodní tunel**, to se prostě musí zažít – jet po pohyblivém chodníku a lechtat přitom žraloky na bříšku nebo vyjet jezdícími schody do patra hned u tlamy krokodýla, to vás taky nenechá úplně chladnými. Už jenom když si představíte, kolik tun váží voda nad vaší hlavou, a co kdyby ji to sklo neudrželo a žraloci a krokodýli se najednou plácali přímo vedle vás... ;-)

Anglicky psané **informace o šanghajském akváriu** najdete přímo [na stránkách akvária](#). Na podzim 2015 byla cena vstupného 160 juanů.

A jako ALISHAN (aneb horská perla Tchaj-wanu)

Národní park Alishan (čti [ališan], překládej jako „hora Ali“, anglicky také k nalezení jako „Ali Mountain“, čínsky pak plným názvem 阿里山國家風景區 = Národní park Alishan) leží ve střední části Tchaj-wanu a je pro většinu Tchajwanců něco jako Krkonoše nebo Šumava pro nás.

Přestože by se z názvu mohlo zdát, že to jen jeden kopeček, není to jen jeden kopeček (a navíc se dokonce žádný z nich nejmenuje Alishan!), ale rovnou celé docela velké pohoříčko s nejvyšším vrcholem zvaným **TASHAN**, sahajícím do výšky 2 663 metrů nad mořem.

Skvělá zpráva je, že to nemusíte šlapat od moře, ale můžete se vyvézt autobusem (nebo autem) až do hlavního stejnojmenného centra parku, plného hotelů a restaurací, které se nachází ve výšce 2 200 metrů nad mořem. Tento fakt pak z následných procházek dělá výšlapy téměř po rovině, a proto **je tento park dostupný i pro málo trénované turisty**.

JAK DO ALISHANU?

Z Tchaj-peje vlakem do města [CHIAYI](#). Moderní rychlovlaky staví v Chiayi kus od města, takže se musíte přesunout kyvadlovou dopravou dál na klasické nádraží v centru města. Kyvadlové autobusy do centra mají zastávku hned před vchodem na nádraží [THSR](#) (Taiwan High Speed Rail), a pokud máte lístek na vlak, jsou zadarmo, ale dejte pozor, abyste nastoupili do busu správným směrem, protože oba dva busy staví hned vedle sebe.

Když vystoupíte, vydejte se nadchodem přes vlakové nádraží na malé autobusové nádražíčko, kde hledejte autobus do Alishanu. **Cesta z Chiayi z výšky 30 m n. m. do 2 216 m v Alishanu trvá busu zhruba dvě a půl hodiny**, nicméně odměnou vám bude unikátní průjezd několika malebnými podnebnými pásy. Dole to jsou nádherně kvetoucí stromy a keře, následují palmové háje, potom bambusové háje a ještě poté borovice a cypřiše. Všechno je však jako prales – divoké, nespoutané, husté a zarostlé.

Co nás velmi mrzelo, bylo, že po dávnějších i nedávných tajfunech a zemětřeseních se sesuly také části **místní jedinečné železnice**, která se šplhala nějakých 80 kilometrů z Chiayi do Alishanu přes všechny tyto podnebné pásy ještě o něco malebnější (a časově výrazně delší) cestou než autobus. Tato železnice byla původně vybudována pro těžbu dřeva, a po vybudování silnice na Alishan sloužila zejména jako turistická atrakce. Některé části její trasy jsou tak příkré, že vlak polovinu serpentín vždy couvá, protože se nemá kde otočit.

Přírodní pohromy spolu s erozí často způsobenou člověkem ovšem vedly k tomu, že v době naší návštěvy fungovala jen část této železnice (spodní polovina hlavního výstupu a tři krátké trasy ve středisku Alishan). Některé trasy pravděpodobně nebudou obnoveny nikdy – více viz heslo [TAJFUN](#).) Poměrně aktuální informace o Alishanské železnici [najdete na této stránce](#).

Vstup do Alishanského národního parku je za poplatek 150 TWD (tchajwanských dolarů, v aktuálním přepočtu asi 112 Kč) na osobu a platí se při vjezdu do střediska Alishan. Při příjezdu autem zaplatíte ještě o 50 TWD více.

KDE SE UBYTOVAT A JÍST?

Nahoře v Alishanu je možné se ubytovat **jedině v některém z hotelů ve středisku**. Ubytování je obecně drahé a poměr cena-kvalita úplně neodpovídá, ale v čerstvém horském vzduchu se aspoň skvěle vyspíte. Většina hotelů nabízí i **polopenzi** – na jídlo se chodí obvykle do některé smluvené restaurace, která je pár desítek metrů od hotelu.

Naše **čínská snídane** v alishanském podání vypadala jako **klasický čínský bufet** s rýžovou polévkou, smaženými nudlemi, dušenou zeleninou (zejména zelím), vajíčky na několik způsobů, toustovým chlebem, marmeládou a nutellou. K pití byla káva nebo čaj, k doplnění sójovým mlékem. Sójové mléko chutná jinak než u nás a může vám nejdřív nechutnat. Je takové naturálnější, ale když ho chvíli vydržíte testovat, nakonec si ho třeba zamilujete. (Navíc vám nic jiného ani nezbude – mléčné výrobky v Číně téměř neseženete.)

O své místo u stolu se budete trochu prát s davy čínských turistů (jsou však milí a ohleduplní) – a i zde platí pro nás Evropany mírně nechutný čínský zvyk, že **zbytky** (včetně skořápek od vajíček při loupání) **se nedávají na talíř**, ale nechávají se na stole. Obsluha je pochopitelně průběžně uklízí.

V hotelech (a to snad v celé Číně) je na pokoji většinou rychlovarná konvice, takže **zdroj pitné** (tedy převařené) **vody** máte bez problémů po ruce. Pokud voda není na pokoji, je přístroj s horkou vodou na chodbě.

Jíst je v Alishanu možné v několika restauracích, vzdálených od sebe jen pár metrů – středisko je opravdu malinké. A pokud spěcháte nebo chcete něco na cestu do ruky, pro sendvič nebo pečivo či sušenky a sladkosti si můžete skočit do pobočky celosvětové sítě obchodů se smíšeným zbožím 7-Eleven, kde si můžete koupit i vařená vajíčka, párky nebo kukuřici, tradiční čínské fastfoodové pokrmy.

Ubytování je vzhledem k oblíbenosti lokality rozhodně vhodné si zarezervovat předem. Seznam několika hotelů a odkazů na jejich weby najdete níže [na této stránce](#).

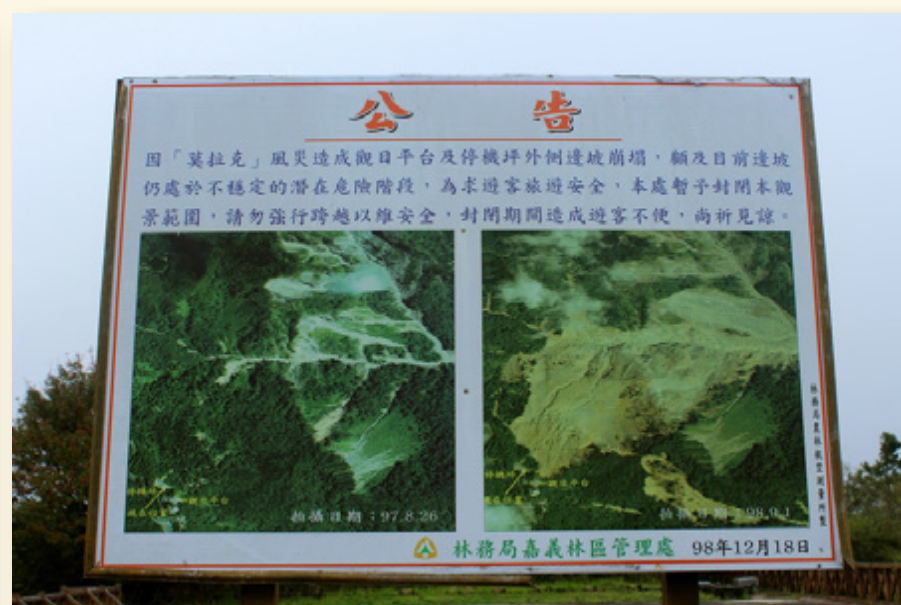

CO STOJÍ V ALISHANU ZA TO VIDĚT A VYZKOUŠET?

Oblast kolem samotného střediska Alishan je docela malá a zkušený český turista ji zvládne projít během jednoho nebo dvou dní. Nicméně i tak to stojí za to, protože třeba tisícileté cypřiše u nás doma zrovna nemáme, nemluvě o zřícené železnici. Co tedy v Alishanu rozhodně nevynechat?

Jízdu železnicí. Přímo z Alishanu (čínsky 阿里山) můžete vyrazit na tři krátké cesty: na Zhushan (čti [žušan], čínsky 祝山, přepisováno také jako Jhushan) nebo k Posvátnému stromu (angl. název Sacred Tree, čínsky Shenmu, 神木站) nebo do Chaopingu (také psáno Zhaoping, čínsky 沼平車站). Cesta dříve vedla také k „Opici“ (The Stone Monkey, 石猴), skalnímu útvaru, ale jak útvar, tak železnice vzaly za své po **TAJFUNU**, a právě tato část železnice asi nebude nikdy obnovena.

Všechny cesty jsou opravdu kratinké, několik kilometrů, pár minut. Na **Zhushan** (2 489 m) se jezdí brzy ráno na východ slunce. Pokud jste líní vstávat jako my, nevadí, i tak toho spoustu uvidíte, zejména jestli jste odvážní a vydáte se na místo, kde ještě nedávno bývala vyhlídková plošina s heliportem, která je však po tajfunu a sesuvu uzavřená. Nová výhledová plošina je nyní na Ogasawara Mountain.

Ogasawara Mountain je tolik populární, protože je z ní vidět na **nejvyšší horu Tchaj-wanu**, Nefritovou horu alias [YUSHAN](#), vysokou 3 952 m!

(Zde ještě malá poznámka: **pokud toužíte po skutečně vysokohorských výstupech**, můžete dobýt i Yushan, ale je třeba se objednat předem a předložit řadu dokladů, které krom jiného potvrzují, že máte zkušenosti s tímto druhem turistiky a že nepůjdete sami a kam vlastně půjdete a kdy. Yushan už není pro každého a do parku vás jinak nepustí. Totéž platí i pro horskou oblast [TAROKO](#), kde se tyto obstrukce dají trochu obejít tím, že parkem projdete v rámci průvodcované autobusové tour.)

K **Sacred Tree** doporučujeme dojít pěšky po jízdě do **Chaopingu**, pěším okruhem tisíciletým cypřišovým pralesem, a od Sacred Tree to pak vzít vláčkem zase zpátky. Na mapě to vypadá jako spousta řapání, ale my jsme to zvládli i s **Ogasawara Mountain** celé pohodovou chůzí za jeden den. Chodníčky jsou většinou dřevěné nebo kamenné, s řadou schodů, jak je to v Číně běžné, ale jsou bezpečné a pohodlné (pokud tedy zrovna neprší, to všechno klouže). Místy se jde i po asfaltové silnici – a pokud víte, že vlak jel už ráno a další ten den nepojede, můžete to vzít i po kolejích.

Procházku mezi tisíciletými cypřiši. Procházka mezi těmito velikány, tchajwanskými červenými cypřiši, je opravdu nezapomenutelná. Některé stromy jsou staré přes 2 000 let! A když některé z nich padly, vyrostly na nich stromy druhé generace a po jejich pádu dokonce i třetí generace... Člověk si vedle nich připadá tak mrňavý...

Jak je možné, že se tyto stromy zachovaly? Zřejmě díky tomu, že tyto vysoké hory byly až do konce 19. století neobjeveny a nedostupné, obývané pouze původními domorodými obyvateli Tchaj-wanu. Na druhou stranu by se jich mohlo dochovat mnohem více, kdyby jich na začátku 20. století většinu nevytěžili... :-)

Sám **Posvátný strom**, údajně se svými 53 metry výšky a více než 4,5 metru průměru kmene největší strom na Tchaj-wanu (a prý je starý 3 000 let!), dnes už bohužel leží na zemi. Dlouho odolával tajfunům i zemětřesení, leč v roce 1956 ho zasáhl blesk a vyhořel zevnitř a začal se naklánět, proto ho v roce 1998 pokáceli.

Cestou potkáte také třeba The Sister Ponds, dva roztomilé a fotogenické rybníčky, nebo dva chrámy, například Shouzhen Temple – anebo také visuté mosty! Fotografické záběry vám budou trochu kazit jen ty davy čínských turistů...

Horskou túru na Tashan. O té se více dočtete v heslech [ČEŠI V ČÍNĚ](#) nebo [TURISTICKÉ STEZKY](#) nebo [TASHAN](#) nebo [TAJFUN](#)!

A pokud budete mít k dispozici auto, **projeďte si celou oblast parku**, která se rozprostírá desítky kilometrů pod střediskem Alishan, je tam toho ještě mnohem více k vidění, řada turistických tras a vesniček, v nichž můžete ještě spatřit některé místní domorodé zvyky.

A CO POČASÍ?

My jsme byli v Alishanu na konci listopadu, takže před některými hotely už stály vánočně nazdobení sněhuláci, ale teploty byly na procházky velmi příjemné, obzvlášť na sluníčku – bývalo kolem 15 stupňů Celsia i více.

Rána bývají na Alishanu slunečná a bez mraků, ale později během dne se nebe obvykle zatáhne a může i pršet – proto je dobré na túru na Tashan nebo na Ogasawara Mountain vyrazit dříve, abyste stihli ještě nějaké výhledy. A do batohu nezapomeňte přibalit na zpáteční cestu něco proti dešti.

Více informací o Alishanu naleznete zejména [na této stránce](#).

A jako ANGLIČTINA (aneb na tu v Číně zapomeňte!)

Studovali jste za svých mladých či pozdějších let angličtinu poctivě? Perfektně se domluvíte?

Máme pro vás špatnou zprávu. V Číně ne. **V Číně** si anglicky můžete mluvit tak leda sami pro sebe. V komunikaci s naprostou většinou lidí, s nimiž se v Číně potkáte, **vám tento jazyk bude úplně k ničemu**.

Proč? Důvodů bude jistě více. Vzhledem ke své rozlehlosti i vzhledem k počtu obyvatel je Čína svět sám pro sebe. (V roce 2016 měla Čína 1,37 miliardy lidí!, což činilo 18,9 % celkové světové populace, a držela první místo na žebříčku nejlidnatějších zemí světa).

Když je nás tady v Čechách deset milionů a jsme tak přťaví, že o nás většina světa ani neví, tak je jasné, že se angličtinu nebo jiný takzvaně světový jazyk učit budeme. Ale proč by to dělal příslušník národa, který má víc než miliardu mluvčích? (Jak je to ovšem s čínštinou a jejími variantami a tím, jestli se všichni Číňané spolu opravdu domluví, to se dozvíte v hesle [ČÍNŠTINA](#).)

Leč abychom byli přesní: **o něco lepší šance se domluvit anglicky je na Tchaj-wanu a úplně největší je pochopitelně v Hongkongu**, díky ještě nedávné britské nadvládě. Nicméně ani tam to bohužel není žádná velká sláva...

Relativně větší pravděpodobnost se domluvit anglicky je také **ve velkých městech typu Peking nebo Šanghaj**, nicméně například ve Žlutých horách už to byl problém, ač je to jedna z turisticky nejznámějších čínských destinací.

Mnoho moderních Číňanů ovšem velmi dobře zvládá slovíčko „Hi!“ – to když vás oslovují, abyste se s nimi jako cizokrajná atrakce vyfotili. Tímto slovíčkem to však také většinou končí. ;-(

Druhý důvod může být ten, že čínština je jazyk zcela odlišný od angličtiny a pro mnoho Číňanů může být složité se angličtině naučit. I naše tchajwanská kamarádka Tracy, která mluví anglicky na čínské poměry perfektně, například nedokázala korektně používat slovesné časy, takže jsme si často nebyli jistí, jestli mluví o něčem, co se právě děje, nebo co se už stalo – i minulost totiž v angličtině často vyjadřovala po čínsku přítomným časem.

Navíc – a to z češtiny dobře známe například s naším „ř“ – řada hlásek, které se vyskytují v čínštině, se nevyskytuje v angličtině a obráceně a pro většinu Číňanů není tak triviální se jejich výslovnost naučit. **Čínština také mnohem méně přebírá slova z angličtiny než jiné jazyky** – a pokud už to udělá, tak si je hodně přizpůsobí – a navíc je přepíše do znaků, takže je vám to stejně houby platné.

Naštěstí se Čína začíná hodně otevírat světu a díky tomu přichází angličtina i na místa, kde ještě před dvěma lety nebyla, jak to mohl porovnat a potvrdit Erik, který byl poprvé v Číně už v roce 2013. Jak v Pekingu, tak ve Wudangu bylo nyní více anglických nápisů na veřejných místech, v metru a podobně.

Některým anglickým nápisům v Číně se ovšem musíte smát nebo si budete lámat hlavu, **co tím asi básník chtěl říci**. (Moc hezké příklady této Chinglish [najdete například tady](#) – hlavně *padejte opatrně a nevyprazdňujte zde svého psa!*:).

Na pekingském nádraží jsme se potkali se studentkou angličtiny. Zajásali jsme, že si konečně pokecáme, ale nedopadlo to – museli jsme použít překladač na jejím chytrém telefonu. Dobře anglicky uměli třeba ve [WUDANGU](#) v Erikově kung-fu škole, protože tam mají řadu západních studentů, nicméně o kus výš v horách v hotelu už byl problém domluvit se i na recepci.

Obrovskou radost jsme proto měli v [HUANGSHANU](#), kde nám na poslední chvíli vybuchlo ubytování, a tak jsme hledali jiné – a našli. Majitelem tohoto úžasného B&B byl Stephen (západním jménem, čínské jsme raději ani nezjišťovali), který dlouhou dobu dělal průvodce ve [ŽLUTÝCH HORÁCH](#), a když si na těch tisícovkách schodů odrovnal kolena, pořídil si penzionek a naučil se anglicky, francouzsky a japonsky.

Se Stephenem jsme si to opravdu užili, vyptali jsme se ho na všechno, co jsme chtěli a potřebovali vědět, a moc jsme litovali, že ho nemáme při ruce po celou dobu naší cesty. **Pokud tedy budete mít na cestu do Číny čínsky mluvícího průvodce, získáte velkou výhodu.**

Nicméně: **nakonec se v Číně vzdyc-ky nějak domluvíte**, i když to může být podobně, jako to píše [ve svém blogu](#) cestovatel Aleš Gill: „Stojí za to nebát se a sebevědomě na otázku přátel a kolegů ‚A jak se tam domluvíš?‘ odpovědět: ‚Nijak.‘ Hrajete často hru Aktivita? Při cestě do Číny oceníte každou minutu toho, jak jste o víkendu na chatě s přáteli kreslili nádražní čekárnu a předloni na Silvestra pantomimou předváděli sprchový kout.“

Rukama nohama je jazyk mezinárodní – o tom více v hesle [SLOVÍČKA](#).

B

B jako BETON *(aneb není dřevo jako dřevo)*

Čína je zemí mnoha krás, a to i těch betonových. Divíte se, co to říkáme?

Posud'te sami pohledem na tyto fotografie. **Je to dřevo – nebo je to beton?**

Nenechte se mýlit, všechno to, co na fotkách vidíte, je nefalšovaný a většinou ručně a doslova a do písmene na koleně vyráběný beton!

Na mnoha místech v Číně by díky klimatickým podmínkám a množství turistů, kterých jsou ročně na nejpopulárnějších turistických místech miliony a miliony, cokoli ze dřeva vzalo velmi rychle za své. Proto jsou v horách schody, chodníky, zábradlí, stoly, židličky, dřevěně vypadající domečky i odpadkové koše, to všechno z betonu. Ovšem z betonu tak dokonale zpracovaného a opracovaného do vzhledu dřeva, že dokud se nesehnete blíž nebo si nesáhnete, budete si myslet, že to dřevo je.

Horské chodníčky se však nacházejí většinou v takových nadmořských výškách, že kolem nevede žádná silnice, po níž by mohla přijet mechanizace, stroje a nákladní auta se surovinami... Jak tedy dostávají všechny věci potřebné pro betonování do výšek kolem 1 600–1 800 metrů (a teď budeme mluvit zejména o [WUDANGU](#) a [ŽLUTÝCH HORÁCH](#)), když se velké části cesty musí pěšky po schodech?

Na některá místa dorazila civilizační pohodlnost v podobě lanovek, ty ale nevedou všude a stejně i tak se kus cesty musí vždycky pěšky. Jak to tedy dělají? Jednoduše: Betonáři si na určitém místě, kde právě chodník stavějí, postaví svůj hlavní stan (obvykle pár igelitů a plachtovin natažených mezi stromy), a tam i bydlí. Na toto místo si dopraví vše potřebné, přičemž většinou stačí cement, protože písek a voda jsou z místních přírodních zdrojů. Dopravu si zajišťují sami nebo to dělají **speci-
alizovaní nosiči, kteří dokážou na tyči na zádech unést i dva padesáti-
kilové pytle s nákladem.**

No a pak se pustí na kolenou do práce, přičemž když se v cestě vyskytne strom a je to jen trochu možné, tak ho uprostřed chodníku necháme... Základ zábradlí je samozřejmě ze železných prutů, takže ty si spolu se svářečkou nosí s sebou. Přívod elektriny jim zajišťují kilometry kabelů vedené po stromech. Jak dlouho pracují, kdy pracují, na to nikdo nehledí, leč postup jejich práce je i těmito primitivními metodami výrazně rychlejší než stavby kdekoli v Čechách! ;-)

Výsledkem této ruční betonářské práce jsou skvosty, které vidíte na fotkách – ano, opravdu je to všechno beton.

Beton vévodí i jakýmkoli jiným stavbám v Číně. **Panelové domy** v čínských městech i městečkách jsou 2–3× tak vysoké jako paneláky u nás, ale rostou raketově rychlým tempem – samozřejmě zde už s pomocí strojů a díky nepoměrně většímu množství pracovní síly než u nás.

(Drobná poznámka: „**Města**“ v Číně mívají většinou několik milionů obyvatel. Za „**městečka**“ označujeme města, v nichž bydlí „pouhé“ statisíce obyvatel. Při cestě vlakem z [WUDANGU](#) do [ŠANGHAJE](#) jsme přes pár takových „měst“ jeli a jen než jsme přešli z jednoho konce na druhý, trvalo to třeba hodinu. Zlatá Praha nebo Brno;-)

Obdivovali jsme taky překvapivý **čínský smysl pro ekologii**, který by v Čechách byl naprosto nemyslitelný: pokud stavějí dálnice nebo dráhy pro rychlovlaky, většinou to dělají ve vzduchu, na cca 20 metrů vysokých pylonech, takže dole mohou být dál asfaltové i polní cesty nebo políčka či vodní toky.

V horách pak vrtají **tunely** takovou rychlostí, že tunel Blanka by s prstem v nose vykotali o přestávkách. Za celou dobu jsme neviděli jediný vlakový přejezd, který by nebyl mimoúrovňový, a že jsme jich viděli docela dost. I pro polní cestu klidně vykopou podjezd... **Bezpečnost především!**

Tyto věci jsou pro našince často nepochopitelné, zejména ona **rychlost, s jakou se v Číně staví a buduje**, která je ovšem dána i tím, že na pevninské Číně se tolik neřeší stavební papírování nebo prodeje pozemků pro výstavbu dálnic a vlakových tratí – všechno stejně patří státu. *Čína je prostě Čína...*

B jako BEZPEČNOST (*aneb na co si v Číně dávat pozor*)

Jelikož jsou v Číně velmi vysoké tresty za ublížení na zdraví nebo i za krádeže, zejména směrem k zahraničním turistům, **cizinec je v místních končinách v bezpečí více, než by čekal**, a to i v noci uprostřed Pekingu nebo Šanghaje. V metru bývá zvlášť ve špičce velmi plno (natolik, že máte problém vystoupit nebo naopak nastoupit, natož předbíhat na eskalátoru), ale nikde jsme nezaznamenali pochybná individua připomínající kapsáře. Nicméně i tak je vhodné si svoje věci, zejména ty cenné a doklady, hlídat, protože zcela jistě tam nějací jsou, jako kdekoli jinde na světě.

V Pekingu najdete místa, kterým se říká „**HUTONGY**“. Nedá se říct, že by to byly „chudinské čtvrti“, ale rozhodně to jsou velmi úzké uličky, v nichž najdete leccos, co na hlavních třídách nenajdete. My jsme bydleli v Pekingu kousek od neblaze proslulého náměstí Nebeského klidu (a vchodu do **ZAKÁZANÉHO MĚSTA**) a hned pár metrů od nás začínala stará čtvrť těchto malých domečků nalepených na sebe jeden na druhý, s uličkami tak úzkými, že tudy projede jen motorka, a tak

zamotanými, že málem zabloudil i Erik, který má jinak skvělý orientační smysl. (A co teprve ty zamotané elektrické kabely!)

Být to v Čechách, nestrčíte do podobné části města ani nos. V Pekingu jsme se touto čtvrtí procházeli hluboko po soumraku a zvědavě nakukovali do domečků, jak asi skutečně žijí místní obyvatelé – a cítili jsme se bezpečněji než v poledne na Václaváku. ;-)

Podobně bezpečně jsme se cítili i při cestování čínskými vlaky, stejně jako v Šanghaji nebo v odlehlých končinách hor.

Co se týče **bezpečnosti ohledně zdraví a hygieny**, mrkněte do hesel [OČKOVÁNÍ](#) a [HYGIENA](#).

V horách je dobré dávat pozor na to, kam člověk šlape – ale to platí pro jakékoli hory a kopečky kdekoli na světě – i když třeba [SCHODY](#) ve Wudangu umí být obzvlášť kluzké, jak to pocítila Sofie na vlastním zadku. ;-)

Místy se můžou i ve známých turistických lokalitách vyskytovat **nepříjemné nebo jedovaté druhy zvířat**, jako švábi, komáři, pavouci, hadi nebo opice, takže tam dbejte svého zdravého rozumu a nepouštějte se s nimi do řeči příliš zblízka.

B jako BUND (aneb agent 007 v Šanghaji)

Milovníci agenta Jejího Veličenstva a milovníci Šanghaje v jednom se konečně dočkali v díle nazvaném *Skyfall*. Noční Šanghaj je jedním z nejfotogeničtějších míst na světě, a její čtvrti Bond a Pudong snad ze všeho nejvíc, čehož tvůrci další z bondovek dokázali náležitě využít (připomenout si tyto záběry můžete [například tu](#)).

Nicméně – abychom uvedli věci na pravou míru. Bond a Pudong jsou jen mnemotechnické pomůcky, kdybyste se ocitli v **Šanghaji** jen na jeden den a potřebovali se rozhodnout, co chcete určitě vidět – tak pamatujte, že **chcete Bonda s pudingem**. ;-)

Tyto čtvrti se správně jmenují **PUDONG** (to je ona proslavená businessová čtvrť se všemi těmi mrakodrapy) a ta druhá **The Bund**, čti [band], čínsky 外滩 – a to je ta část města na druhé straně řeky, z níž je opravdu úchvatný výhled na Pudong.

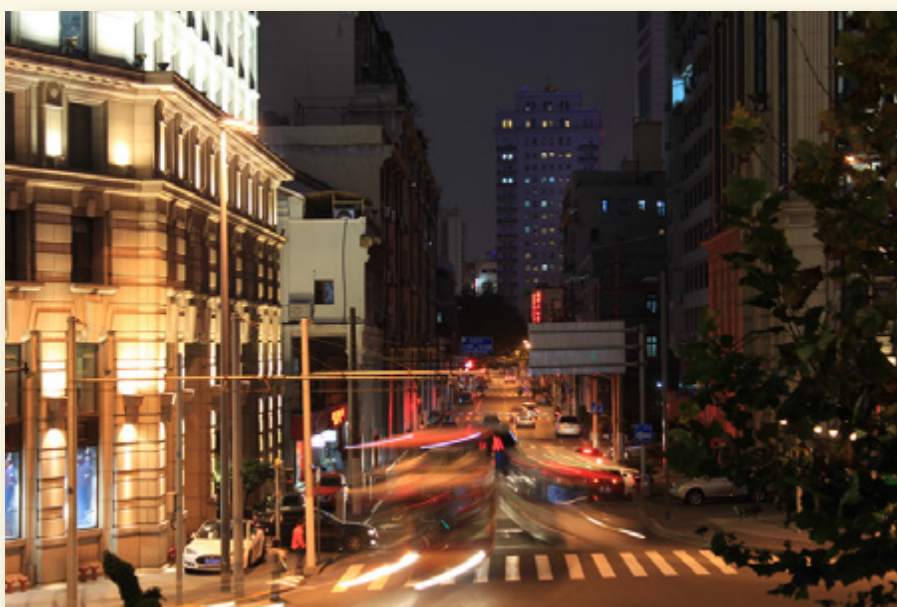
Bund se nachází na břehu řeky Huangpu a chcete tam být hned dvakrát – přes den, abyste se pokochali výhledy na řeku a na mrakodrapy všech druhů, tvarů a výšek na Pudongu, a pak v noci, abyste se pokochali tímtéž, ale v úplně jiném kabátku, zářícím všemi barvami.

Samotný Bund, to je asi kilometr a půl dlouhá promenáda kolem řeky a honosné budovy hotelů a finančních budov podél ní. Bude tam spousta turistů i místních, ale prostor je to veliký a místo na selfíčko s Pudongem v pozadí určitě najdete. A pokud jste žena romantického naladění, můžete si vypůjčit krásné večerní šaty a nechat se vyfotit profesionálem... Žena v červeném a za ní druhá nejvyšší budova světa, to jde, ne? ;-)

Z Bundu se pak vydejte po ulici Nanjing do města a dovolte si bloudit uličkami nalevo od ní: najdete v nich úžasný pouliční trh, restaurace s tolika druhy jídla, že si nebudete moci vybrat a také komerční nákupní centra, nicméně ve stylu tradičních čínských budov, v noci obzvlášť monumentálně osvětlených.

Takže ještě jednou – v [ŠANGHAJI](#) si určitě nenechejte ujít Bonda s pudingem a nějakou tu šanghajskou specialitu k tomu (více v hesle [JÍDLO](#)).

A PS pro jazykozpytce: Wikipedie tvrdí, že slovo „bund“ sice pochází z perštiny a znamená „násep“ nebo „nábřeží“, ale je příbuzné i s anglickým „bond“ („svázat“). Bond byl v Bundu tedy téměř doma. ;-)

B jako BYROKRACIE (aneb Čína je prostě Čína)

Byli jste někdy něco vyřizovat někde na úřadě, například na registru vozidel? Asi ano. Takže to vynásobte tak deseti a získáte hrubou představu o tom, co to znamená čínská byrokracie.

My (tedy hlavně Sofie) jsme se s ní setkali ještě před odletem do Číny při **zajišťování víz**. Sofie byla na čínské ambasádě celkem šestkrát, než se jí podařilo úspěšně odjet s razítkem v pasu. (Celou vízovou anabázi a rady, jak se tomu vyhnout, najdete pod heslem [VÍZA](#)).

V Číně měl posléze problém s vízem zase Erik při jeho prodlužování. Pokud jste viděli film *Zootopia* (česky pod názvem *Zootropolis*), na čínských úřadech sedí přesně takoví lenochodi. Lidé jsou to většinou milí a ochotní – ale předpisy jsou předpisy, a i když jsou někdy rozumu odporující, prostě přes ně nejede vlak. Mají-li úředníci na něco 30 dní, bude to trvat 30 dní minimálně. Můžete se klidně rozkrájet, a stejně to nepomůže.

V takovém případě se vyplatí dvojí – **mít někoho místního**, kdo dokáže věci alespoň mírně posunout a hlavně čínsky vykomunikovat, a **mít trpělivost netlačit příliš**, protože tak byste mohli věci naopak zablokovat. Naštvaný čínský úředník je něco, s čím se rozhodně nechcete potkat, protože tam může končit všechna legrace i vaše cestování po Číně.

S přísnými předpisy počítejte na pevninské Číně i na jiných místech, nejen na úřadech: například v metru, kde budete při každém vstupu do podzemí procházet rentgenem jako na letišti. Stejně tak je tomu na řadě známých turistických míst (například v [ZAKÁZANÉM MĚSTĚ](#)) nebo na vlakových nádražích.

Erik říká: *Nemilé překvapení mě čekalo, když jsem jel vyzvednout Sofii do Pekingu a vracel jsem se tam vlakem z Wudangu. Naše skupina se nějak nelíbila ochrance na nádraží a vyžádali si hloubkovou kontrolu našich batohů. Nejenže mi sebrali můj velký skládací nůž, ale zabavili mi dokonce i maličký kapesní nožík, se kterým jsem předtím bez problémů lítal jinde po světě, přestože jsem ho měl v kabinovém zavazadle.*

Jsou ovšem chvíle, kdy čínskou byrokracií naopak velmi oceníte – například když vás na přelidněném pekingském nádraží (a kdekoli na nádraží na pevninské Číně) nepustí do jiného vlaku, než na který máte lístek – a nedovolí vám ani jinde vystoupit. V Číně totiž fakt máte problém poznat, jakou stanicí právě projíždíte nebo se na to zeptat průvodčího. (I když dnes už jsou většinou ve vlacích i na nádražích světelné tabule nebo nápisy i s latinkou psanými názvy stanic).

Speciální nádražní průvodčí vše kontrolují ještě před vstupem na nástupiště a v dálkových vlacích si vlakoví průvodčí (minimálně jeden člověk na vagón) vaši jízdenku vezmou, vymění za plastovou kartičku a vrátí vám ji až po zavření dveří ve stanici, která předchází stanici, kde máte vystupovat. Díky tomu víte, že na příští zastávce vystupujete, a máte jistotu, že opravdu vystoupíte tam, kde máte v plánu.

Na čínskou byrokracii se proto hodí kombinované očkování optimismem, trpělivostí a vírou, že se všechno nakonec podaří a dopadne tak, jak má...

C

C jako CENZURA (aneb v zemi, kde není Facebook...)

Troufáme si tvrdit, že **Čína je země moderním technologiím zaslíbená**, ale neplatí to zcela pro turisty ze západu nebo takzvané plážové podnikatele. ;-) Co tím chceme říci?

V Číně (v té pevninské i v Hongkongu a na Tchaj-wanu) jsme byli fascinováni tím, že naprostá většina z místních má ten nejkvalitnější dostupný mobil dané značky a neustále na něm komunikuje, anebo sleduje streamovaná videa online – a to prosím i v tunelu metra. **Signál a mobilní datové připojení jsou v Číně na většině míst naprosto skvělé** a nedají se srovnat s našimi českými možnostmi.

Jenže! **Čína je Čína a stále v ní vládne cenzura, takže západní turista se nedostane na většinu svých oblíbených sociálních sítí** – Facebook je v Číně blokován (mají svou, čínskou verzi této sociální sítě, zvanou RenRen 人人), Google je blokován částečně (k vyhledávání používají BaiDu 百度), místo YouTube máte Youku 优酷, což je čínská verze téhož, WhatsApp nahrazuje WeChat (WeiXin 威信) a nefunguje ani Twitter (mají WeiBo 微博) nebo některé zahraniční zpravodajské weby. Podrobnější seznam blokováných webů [najdete třeba zde](#).

Tento druh internetové cenzury má ještě jeden háček – **v praxi se projevuje i nevyzpytatelnou nefunkčností zahraničních webových stránek všeho druhu**, aniž by to mělo nějaký racionální důvod, protože rychlost a kvalita internetu je v Číně opravdu výtečná.

Pro nás to většinou znamenalo, že jsme se i na naše projektové stránky, jako je [Cyklická žena](#) nebo [Pro vědomý život .cz](#), mohli dostat jen někdy, obvykle brzy ráno na pár minut, a občas podobně zlobilo i připojení do banky, což bylo o dost zásadnější. Maily domů, zejména ty objemnější s fotkami, se také odesílaly spíše

desítky minut – ale bylo to trochu nevypočitatelné, někdy přiletěly adresátům naopak velmi rychle...

Tato omezení platí jen pro pevninskou Čínu: **na Tchaj-wanu je internetové připojení domů do Čech i kamkoli jinam po světě zcela bezproblémové.** A i na pevninské Číně existují způsoby, jak se do mezinárodních internetových vod bez obstrukcí dostat – stačí si tuto službu zaplatit a nějaká cenzura pro vás už neplatí... *Čína je prostě Čína!*

(A ještě jedna perlička: *Do roku 2020 plánuje čínský stát zavést sofistikovaný informační systém pro všechny obyvatele, který je bude sledovat a bude chránit dobré občany od těch zlých. Těm zlým se budou strhávat body za jízdu na červenou, špatnou péči o rodiče, alkohol za volantem, nebo pomlouvání vlády na internetu. Pro ty dobré bude mít stát výhody, pro ty zlé sankce. Účast v tomto systému nebude dobrovolná, budou v něm všichni... Že vám to něco připomíná? Ano, Velký bratr vás už vidí!)*

C jako CESTOVÁNÍ PO ČÍNĚ *(aneb příprava – matka pohody)*

Vyrazit na blind se dá kamkoli, ale zrovna **do Číny vám doporučujeme pečlivější přípravu.** Lokálně na určitém místě se už dá improvizovat, nicméně je dobré mít alespoň **hrubou strukturu toho, kam se chcete v Číně podívat, a také zajištěné jízdenky na vlak nebo letenky, a rovněž ubytování.** (Nemluvě o tom, že tyto informace po vás budou chtít už na čínské ambasádě při udělování [VÍZ](#).)

Je třeba mít na paměti, že nejedete do zemičky s deseti milionky obyvatel, kde se nějaký ten turista lehce ztratí a místo se pro něj v MHD a v hotelu vždycky najde. Čína je zemička s 1,3 miliardou lidí a zcela odlišným jazykem a nějaký turista se v ní opravdu lehce ztratí, ale úplně v jiném smyslu slova. ;-) Lístky na některé vlaky bývají vyprodané dlouho dopředu. A shánět ubytování až na místě v malinkém horském středisku, kam se zrovna ve stejnou dobu vydaly stovky a tisíce místních čínských turistů, to se nemusí vyplatit. (Můžete si to představit asi tak, když se polovina Prahy vydá najednou do Krkonoš...)

S poctivou přípravou je však cestování po Číně pohoda. Jak píšeme v hesle [VLAKY](#) nebo [BYROKRACIE](#), **nejbezpečnějším způsobem přepravy jsou vlaky, protože s nimi nezabloudíte.** Mívají latinkou psaná jména stanic a hlavně

nemůžete nastoupit do špatného vlaku, ani vystoupit na špatném místě, protože to hlídá přísný systém.

Super je ve všech velkých městech cestování METREM (my jsme otestovali Peking, Šanghaj, Hongkong a Tchaj-pej) – všechny stanice jsou označeny i latinkou psanými jmény nebo dokonce anglickým textem (jako *Airport* nebo *Beijing ZOO*). Metro sice může být někdy přeplněné (stejně jako ve špičce v Praze), ale levně a rychle vás přepraví přesně tam, kam potřebujete.

S autobusovou dopravou (dálkovou, kyvadlovou a zejména MHD) **to bývá horší, protože u té anglická označení dost často chybějí.** My jste to řešili tak, že jsme měli jméno našeho cíle napsáno ve znacích na papíře od nějakého místního člověka nebo ofoceno v mobilu z mapy a *rukama nohama* jsme poprosili řidiče, aby nám dal vědět, že už jsme do dané zastávky dorazili. Někdy to bylo kapánek dobrodružo a trocha nervů, ale vždycky jsme nakonec v pořádku dorazili na místo určení.

Ono totiž v Číně přejet nějakou zastávku může znamenat pěkných pár (desítek) kilometrů!

